

Universitatea Tehnică a Moldovei

CONSIDERENTE JURIDICE ALE CONTROLULUI ADMINISTRATIV

Student:

Bolboșenco Mariana

Coordonator:

**Olga Pisarenco
conf. univ., dr. în drept**

Chișinău, 2020

ADNOTARE

Bolboșenco Mariana „Considerente juridice ale controlului administrativ”,

Teză de master în drept

Structura tezei. Introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 102 de titluri, 89 de pagini de text de bază.

Cuvinte-cheie: control, act administrativ, procedura administrativă, contencios administrativ, efecte juridice, legalitate, oportunitate, control judecătoresc, acte reale.

Actualitatea și importanța temei abordate. Actualitatea temei cercetate derivă din importanța practică a instituției controlului administrativ, precum și din importanța și necesitatea cunoașterii formalităților procedurale de emitere și adoptare a actelor administrative. De asemenea, actualitatea temei este argumentată și impusă de schimbările ce au avut loc în ultimii doi ani în domeniul legislației administrative a Republicii Moldova.

Scopul și obiectivele. Scopul temei cercetate constă în elaborarea unui studiu teoretico-științific, prin prisma opiniilor doctrinare și legislative, cu privire la instituția controlului administrativ și a actelor administrative emise de către subiecții controlului administrativ, ținând cont de elementele noi introduse în Codul Administrativ al Republicii Moldova.

Atingerea scopului fixat, presupune realizarea următoarelor obiective: analiza și studierea noțiunilor din domeniul cercetat, a doctrinei și practicii judiciare; identificarea opiniilor și definițiilor existente cu privire la conceptul de „control administrativ” formele de control administrativ; cercetarea detaliată a obiectului controlului administrativ, analiza și clasificarea actelor administrative și efectele juridice ale acestora; studierea legalității și oportunității unui act administrativ; definirea bazei de referință și operațiunile de control propriu zise; analiza actului administrativ în raport cu alte acte juridice; elaborarea unor concluzii, opinii personale și recomandări de *lege ferenda* în domeniul cercetat.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării sunt demonstrate prin conținutul acesteia care cuprinde multiple interpretări, opinii și viziuni personale, de multe ori diferite de cele oferite de doctrină. De asemenea, prin adoptarea Codului administrativ, care este o premieră pentru Republica Moldova, este definit modul de funcționare a instituțiilor și autorităților administrației publice, sistematizând toate reglementările legale referitoare la procedura administrativă și contenciosul administrativ într-un singur act legislativ pentru a asigura claritate, coerență și accesibilitate.

Metodologia cercetării științifice. Cercetarea a fost efectuată în baza principiilor teoretice și metodologice regăsite în doctrina juridică, fiind aplicate metoda de *cercetare, logico-juridică, istorico-juridică*, și metoda *comparativă*.

ANNOTATION

Bolboșenco Mariana „Legal considerations of administrative control,, Master’s thesis in law

Thesis structure. Introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 102 titles, XX pages of basic text.

Keywords: control, administrative act, administrative procedure, administrative contentious, legal effects, legality, opportunity, judicial control, real acts.

The topicality and importance of the issue. The topicality of the researched issue derives from the practical importance of the institution of administrative control, as well as from the importance and necessity of knowing the procedural formalities for issuing and adopting administrative acts. It is argued and imposed by the changes that have taken place in the last two years in the field of administrative legislation of the Republic of Moldova.

Purpose and objectives. The purpose is to develop a theoretical-scientific study, in terms of doctrinal and legislative opinions, on the institution of administrative control and administrative acts issued by subjects of administrative control, taking into account new elements introduced in the Administrative Code of Moldova. The objectives: analysis and study of notions in the field of research, doctrine and judicial practice; identification of existing opinions and definitions regarding the concept of "administrative control", forms of administrative control; administrative acts and their legal effects; studying the legality and appropriateness of an administrative act; defining the reference base and the control operations; analysis of the administrative act in relation to other legal acts; elaboration of conclusions, personal opinions and recommendations of *lege ferenda* in the researched field.

The novelty and scientific originality of the paper are demonstrated by its content that includes multiple interpretations, opinions and personal visions, often different from those offered by the doctrine. Also, by adopting the Administrative Code, which is a first for the Republic of Moldova, defines the functioning of public administration institutions and authorities, systematizing all legal regulations on administrative procedure and administrative litigation in a single legislative act to ensure clarity, coherence and accessibility.

Scientific research methodology. The study was performed based on the theoretical and methodological principles found in legal doctrine, being applied the research *method, logical-legal, historical-legal, and the comparative method.*

CUPRINS

INTRODUCERE	9
I.ASPECTE INTRODUCATIVE ALE CONTROLULUI ADMINISTRATIV	14
1.1. Definirea, scopul, rolul și principiile de bază ale controlului administrativ	14
1.2. Locul controlului administrativ în cadrul formelor de control.	19
1.3. Repere istorice ale controlului administrativ în Republica Moldova.	30
1.4. Concluzii la Capitolul I.....	36
II.OBIECTUL CONTROLULUI ADMINISTRATIV	38
2.1. Noțiunea, trăsăturile și clasificarea actelor administrative	38
2.1.1. Actul administrativ în raport cu alte acte administrative.	46
2.2. Condiții de valabilitate ale actelor administrative.....	47
2.3. Procedura emiterii și adoptării actelor administrative.	54
2.4. Efectele juridice ale actelor administrative	61
2.4.1. Intrarea în vigoare, executarea și ieșirea din vigoare a actelor administrative. ..	61
2.4.2. Anularea și revocarea actelor administrative.....	63
2.4.3. Suspendarea și modificarea actelor administrativee.....	67
2.5. Concluzii la Capitolul II.	69
III. PROCEDURA ADMINISTRATIVĂ POTRIVIT CODULUI ADMINISTRATIV AL REPUBLICII MOLDOVA	71
3.1. Elemente de noutate intervenite în procedura administrativă în rezultatul adoptării Codului administrativ al RM.....	71
3.2. Analiza teoretico-practică a procedurii prealabile.	75
3.3. Analiza teoretico-practică a procedurii contenciosului administrativ.....	83
3.4. Concluzii la Capitolul III	88
IV. ASPECTE PRACTICE CE ȚIN DE PROCEDURA CONTROLULUI ADMINISTRATIV	91
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI FINALE.....	98
BIBLIOGRAFIE	102

INTRODUCERE

În condițiile unui stat democratic crește importanța respectării principiilor legalității, separației puterilor, responsabilității etc.

În cadrul unui adevărat stat de drept, administrația trebuie să respecte normele de drept, la fel ca și orice persoană fizică sau juridică din cadrul unei țări.

Raporturile dintre aceștia sunt supuse acelorași cerințe de legalitate, ca și raporturile dintre două persoane. După cum o persoană fizică sau juridică își poate apăra drepturile încălcate de către o altă persoană fizică sau juridică, cei administrați pot să se apere la fel în cazul încălcării drepturilor lor de către administrație [14,p.50].

Analizând activitatea desfășurată de autoritățile administrației publice pentru organizarea și realizarea în concret a legii și a celorlalte acte bazate pe aceasta, subliniem caracterul deosebit de complex al acestei activități, care cuprinde toate sectoarele vieții la toate nivelurile.

Activitatea organelor administrației publice este realizată prin acte administrative, a căror calitate determină eficiența întregului sistem de administrare. Pentru ca activitatea administrației publice să fie eficientă, este necesară **instituirea unor controale ale acestor acte, operațiuni și fapte.**

Controlul este un instrument de determinare a modului în care acționează cel chemat să realizeze prevederile actului, precum și corespunderea acestora cu scopul legii întru executarea căreia a fost emis.

Scopul principal al controlului îl reprezintă îmbunătățirea unei activități și înlăturarea unor erori sau prevenirea lor. Cu ajutorul controlului, statul urmărește dacă actul este legal, dacă este aplicat corect, dacă are eficiență și dacă corespunde cerințelor reale ale relațiilor sociale reglementate, etc.

Actualitatea și importanța temei cercetate. Odată cu adoptarea noilor reglementări în legislația administrativă, a fost determinat domeniul de aplicare a procedurii administrative, modul de desfășurare a acesteia, participanții, etapele procedurii, operațiunile, contractele, executarea și respectarea actelor administrative, controlul administrativ și căile de atac etc.

Existența numeroaselor reglementări referitoare la modul de funcționare a instituțiilor și autorităților publice, care multe dintre acestea generau interpretări și aplicări eronate a normelor de drept, au impus propunerea adoptării unei legi codificate, adică Codul administrativ al RM.

Este important de menționat, că potrivit Codului administrativ în prezent se urmărește:

- uniformizarea soluțiilor legale și reglementarea situațiilor juridice semnalate de jurisprudența administrativă;

- simplificarea mijloacelor de acțiune a administrației publice prin coerența și predictibilitatea procedurilor administrative;
- asigurarea stabilității procedurilor administrative.

De asemenea, pe lângă sistematizarea reglementărilor în vigoare, în acest cod au fost introduse prevederi noi, precum:

- obligativitatea întocmirii dosarului administrativ de către autoritățile publice;
- reglementarea procedurii de notificare în cadrul procedurii necontencioase;
- posibilitatea încheierii contactului de împăcare între părți, etc.

Codul administrativ face referire și la persoanele care nu au dreptul să acționeze în procedura administrativă, adică persoanele care se află într-o situație de conflict, care însăși au statut de participant în procedura administrativă, care sunt membri de familie a unui participant, etc.

Noile reglementări menționează despre refuzul de către instituție de a primi sau a examina o cerere, precum și costurile accesului la informațiile de interes public.

Atragem atenția asupra faptului că, odată cu intrarea în vigoare a Codului administrativ în anul 2019, au fost **abrogate** Legea contenciosului administrativ [5] și Legea cu privire la petiționare [7].

Scopul și obiectivele tezei. Scopul principal al tezei rezidă în studierea și compararea conceptelor doctrinare, a legislației naționale și a legislației altor state cu privire la controlul administrativ, actele administrative, modul de elaborare, adoptare sau emitere și executare a acestora și conceptul, clasificarea și trăsăturile caracteristice faptelor și operațiunilor administrative.

Obiectivele tezei constau în evidențierea aspectelor teoretice și practice ale problemelor ce țin de efectuarea unui control administrativ, cu evidențierea unor carențe existente în legislație și în oferirea unor soluții eficiente, care ar fi în concordanță cu normele internaționale și ar corespunde prevederilor legislative din Republica Moldova.

Pentru atingerea scopului propus au fost fixate următoarele **obiective**:

- a) definirea conceptului, trăsăturilor și clasificărilor actelor administrative;
- b) analiza actului administrativ în raport cu alte acte juridice;
- c) studiul detaliat a procedurii de emitere și adoptare al actelor administrative și efectele juridice ale acestora;
- d) examinarea din punct de vedere teoretico-practic a procedurii prealabile și a procedurii contenciosului administrativ;
- e) analiza complexă a controlului legalității actelor și faptelor administrative;

- f) elaborarea și prezentarea unor propuneri în vederea perfecționării legislației Republicii Moldova, în domeniul procedurii administrative necontencioase;
- g) prezentarea și argumentarea unor propuneri privind perfecționarea procesului de control al actelor și faptelor administrative.

Suportul metodologic și tehnico științific. Pe parcursul efectuării investigației și studierii problemei în cauză au fost analizate și cercetate opiniile și concepțiile autorilor din domeniul dreptului administrativ atât din țară, cât și de peste hotare. O atenție deosebită merită lucrările autorilor, care nemijlocit în operele sale au tratat problema actului administrativ, a procedurii administrative, a controlului legalității actelor administrative fără de care ar fi fost imposibilă cercetarea de facto a subiectului analizat. Printre acești autori, merită a fi citați cu demnitate: Creangă I., Iacob I., Dastic A., Guțuleac V., Orlov M., Negruț V., Verdinaș I., ș.a.

O importanță deosebită la elaborarea prezentei lucrări a avut analiza bazei normative, în special Constituția Republicii Moldova, Codul administrativ al Republicii Moldova, Legea nr.317 din 18.07.2004 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice, etc.

Metodologia cercetării. Cercetarea este fundamentată pe studiul materialului teoretic, legislativ și practic, aplicând metodele de cercetare *logico-juridică, istorică, juridico-comparativă și sistematică*. Utilizarea *metodei comparative și logice*, ne-a permis efectuarea analizei teoretico-practice a unor prevederi din legislația administrativă cu privire la procedura administrativă, precum și scoaterea în lumină reflectorie a elementelor noi introduse în Codul administrativ. Datorită *metodei sistematice* a fost posibilă colectarea, analiza și filtrarea informației relevante și de valoare pentru a atinge obiectivele propuse.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute. Lucrarea conține o analiză teoretico-științifică a actelor și faptelor administrative, a caracteristicilor specifice acestora; o cercetare a formei și procedurii de emitere a actelor administrative, a efectelor juridice, a controlului de legalitate, oportunitate și eficiență a actelor administrative.

Teza reprezintă o noutate științifică și manifestă interes pentru știința administrației publice, argumentând și demonstrând următoarele:

1) Faptele administrative, (acțiuni sau inacțiuni licite sau ilicite, săvârșite sau nesăvârșite de autoritățile administrației publice și de funcționarii acestora, precum și de persoane fizice sau juridice, în scopul de a produce efecte juridice, a naște modifica sau stinge drepturi și obligații) nu pot fi asimilate operațiunilor administrative (în esența lor, acțiuni realizate de autoritățile administrației publice și de funcționarii acestora prin care se ajunge la adoptarea (emiterea) sau la aplicarea actelor administrative);

2) Oportunitatea actelor administrative nu se suprapune în totalitate cu legalitatea actelor administrative, fapt care ne-a determinat să studiem condițiile de valabilitate a actelor administrative, în care să fie incluse toate cerințele: legalitatea, oportunitatea, eficiența, etc.

3) Pentru armonizarea procesului de control al oportunității și eficienței actelor administrative, este necesar de înființat o nouă structură, responsabilă de politica de stat în această direcție, având atribuții în domeniul coordonării controlului legalității și oportunității actelor, faptelor, operațiunilor și contractelor administrative.

Problema științifică importantă soluționată a constat în fundamentarea științifică a aspectelor teoretice și practice ale unor probleme ce țin de actele și faptele administrative, fapt care permite teoreticienilor, dar și practicienilor să fie identificate carențele existente în legislație din materia controlului legalității actelor administrative, cu scopul de a găsi soluții eficiente în domeniul controlului legalității în procesul de elaborare, adoptare, emitere și executare a actelor administrative, care ar fi în concordanță cu normele internaționale și ar corespunde prevederilor legislative naționale.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Constă în faptul că, concluziile și opiniile obținute în rezultatul studiului realizat, expuse în teza de master vor putea aduce un aport semnificativ în cunoașterea mai profundă a sistemului de administrație publică a Republicii Moldova, precum și a formei principale de activitate a organelor administrației publice - elaborarea, adoptarea, emiterea și executarea actelor administrative, dar și controlul acestora.

Aspectul teoretico-științific de cercetare este fundamentat pe cercetările principale ale opiniilor și publicațiilor savanților din Republica Moldova, România, Rusia și din alte țări. Au fost utilizate atât documentele altor țări, precum Germania, *Verwaltungsverfahrensgesetz* (trad. Legea privind procedura administrativă); Estonia, *Halduskohtumenetluse seadustik* (trad. Codul de procedură administrativă), cât și actele legislative ale Republicii Moldova (Constituția, Codul administrativ, etc). Au fost efectuate incursiuni de cercetare în legislația statelor vecine cu Republica Moldova (România) cât și în legislația altor state, a căror legislație prezintă interes științifico-practic, precum a statelor din Europa de Vest (Franța, Marea Britanie, Germania).

Importanța practică a prezentei lucrări rezidă în utilizarea acesteia ca un mic ghid introductiv în domeniul controlului administrativ, prezentând totodată o imagine mai clară asupra clasificării actelor și faptelor administrative, asupra problemelor legate de formele de activitate ale administrației de stat, în general, și de calitatea actelor administrative, rigorile înaintate actelor și procesului de control al acestora, în special.

Teza este structurată în funcție de scopul cercetării și obiectivele fixate în următoarele compartimente:

Capitolul I intitulat: „**Aspecte introductive cu privire la controlul administrative**”, face o trecere în revistă a unor noțiuni, opinii din lucrările publicate de către autorii ce au realizat studii în domeniul supus cercetării, fiind relevată și argumentată importanța controlului administrativ, cât și expusă identificarea organelor sau autorităților administrative abilitate în acest domeniu.

De asemenea, în plan evolutiv sunt prezentate unele aspecte istorice ale controlului administrativ din Republica Moldova.

Capitolul II intitulat „**Obiectul controlului administrativ**” cuprinde a analiză sistematizată cu privire la actele administrative, activitățile concomitente emiterii sau adoptării actului administrativ (deliberarea, motivarea, redactarea actului, semnarea, iar în unele cazuri contrasemnarea actului), și activitățile ulterioare emiterii sau adoptării actelor administrative (aprobarea sau ratificarea, confirmarea, comunicarea, publicarea, rectificarea, reconstituirea și arhivarea actelor administrative).

La fel, în acest capitol este expusă o analiză a efectelor produse de actele administrative, fiind prezentată totodată și procedura de anulare, revocare, suspendare și modificare ale actelor administrative după intrarea acestora în vigoare, cu evidențierea condițiilor de valabilitate ale actelor administrative – conformitatea actului administrativ cu conținutul legii și al altor acte cu forță juridică superioară.

În continuarea celor prezentate în **Capitolul III „Elemente de noutate intervenite în procedura administrativă în rezultatul adoptării Codului administrativ”**, sunt redată prevederile noi inserate în Codul administrative; reglementarea procedurii de notificare în cadrul procedurii necontencioase; posibilitatea încheierii contactului de împăcare între părți, etc.

Tot aici este, este expusă o mică încercare de analiză teoretico-practică a procedurii administrative cu citarea articolelor din Codul administrativ.

Capitolul IV „Aspecte practice ce țin de procedura controlului administrativ”

Ultimul capitol este dedicat analizei sub aspect practico-judiciar a unor aspecte ce țin de anularea unui act administrativ. Astfel, compartimentul dat conține analiza unui caz practic, cu soluționarea unei spețe, ce conține 1 sarcini, precum și un comentariu juridic privind reglementarea unei norme juridice Codul administrativ al Republicii Moldova.

Teza finalizează cu unele **Concluzii generale și recomandări de lege ferenda**, prin care sunt elucidate ideile generalizatoare, formulate în urma investigațiilor desfășurate și propunerile de rigoare pe marginea curențelor constatate.

Bibliografia cuprinde suportul documentar și doctrinar al tezei, fiind constituită din 102 surse (acte normative, monografii, articole științifice, studii analitice etc.).

BIBLIOGRAFIE

1. Administrarea cauzelor de contencios administrativ. Administrarea cauzelor contravenționale (pentru uzul audienților). / E. Fistican, A. Pascari, A. Climova, S. Furdui, S. Bleșceaga; coord. principal E. Muraru. (Seria Suporturi de Curs. Cartea a 8-a). Chișinău: Elan Poligraf S.R.L., 2009.
2. Albu, Emanuel „Dreptul contenciosului administrativ,,„ editura Universul Juridic, București 2008.
3. Alexandru I. Administrația publică. Teorii. Realități. Perspective. București: Editura Lumina Lex, 1999.
4. Alexandru I. Drept administrativ, Editura OMNIA, Brașov, 1999.
5. Alexandru Ioan, Ion Popescu Slăniceanu, Mihaela Cărăușan, Cosmin-Ionuț Enescu, Dragoș Dincă „Drept administrativ”, Editura Economică, București 2003.
6. Alexandru Negoită, „Drept administrativ și știința administrației”, Editura Atheneum, București, 1991.
7. Alexandru, Ioan „Structuri, mecanisme și instituții administrative, note de curs, vol. II, editura Sylvi, București 1996.
8. Ana Muntean, Formele controlului de legalitate în dreptul Uniunii Europene. Protecții în dreptul român, Ed. Universul Juridic, București, 2013.
9. Auby J.M., Bandet P., Boutet L., Buch H. Traité de science administrative. Paris: La Haye, Mouton&Co, 1996.
10. Bălan E., Instituții de drept public. București: ALL BECK, 2003.
11. Bălan Emil „Procedura Administrativă”, Editura Universitară, București, 2005.
12. Belecciu, Ștefan „Contenciosul administrativ”, editura „Elenal, Chișinău 2003.
13. Brezoianu D. Drept administrativ român. București: Editura All Beck, 2004.
14. Brezoianu D. Drept administrativ. Partea generală. București: Editura Universității „Titu Maiorescu, 2003.
15. c. Davran vs Turkey (cererea nr. 18342/03)
16. c. Dunayev vs Russia, (cererea no. 70142/01)
17. c. Geouffre de la Pradelle vs France (cererea nr. 12964/87)
18. c. Geouffre de la Pradelle vs France (cererea nr. 12964/87)
19. Carta Europeană „Exercițiul autonom al puterii locale”, 15.10.1985. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1253-XIII, 16.07.1997. In: Culegeri de acte Normative în Domeniul Funcționării Autorităților Administrației Publice Locale, Chișinău, 2004.
20. Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, ratificată prin HotărâreaParlamentului Republicii Moldova nr. 1253-XIII din 16.07.1997, publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 14, pag. 14; Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei în Moldova, Chișinău, 2000
21. Cobăneanu S., Cobăneanu D. Controlul activității autorităților publice locale în Republica Moldova //Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală. Materialele conferinței internaționale științifico-practice din 23-24 septembrie 2004. Chișinău: F.E.-P. Tipografia Centrală, 2004.
22. Codul Administrativ al Republicii Moldova, nr. 116 din 19.07.2018. În: Monitorul Oficial nr. 309-320 din 17.08.2018, intrat în vigoare la 01.04.2019.
23. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 225 din 30.05.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 111-115 din 12.06.2003 (cu modificări din 01.10.2012).

24. Codul Fiscal al Republicii Moldova, Legea nr. 1163-XIII, din 24.04.1997, publicat în Monitorul Oficial ediție specială din 08.02.2007, art. 191.
25. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994, In: Monitorul Oficial, nr.1, august 1994 cu modificări și completări ulterioare.
26. Corbeanu, I. Drept administrativ. București: Lumina Lex, 2002.
27. Corneliu Manda, „Drept administrativ”, Tratat elementar, vol. I, Editura Lumina Lex, București, 2002.
28. Creangă I. Curs de drept administrativ: pentru studenții facultăților de drept. Vol. I. Chișinău: Editura Epigraf, 2003.
29. Creangă I., Tatarov S. Natura juridică a administrației publice și a controlului aministrativ. În: „Administrarea publică în statele aflate în tranziție în contextul proceselor de globalizare și integrare”, Materiale ale conf. internaționale teoretico-practice din 5 aprilie 2005. Chișinău: AAP, 2005.
30. Creangă, I., Curs de drept administrative. Chisinău: Epigraf, 2004.
31. Dastic A. Contenciosul administrativ în Republica Moldova. Autoreferatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2006.
32. Dastic A., Codul de procedură administrativă – soluție reală în consolidarea contenciosului administrativ în Republica Moldova. În: Academia de Administrare Publică – 15 ani de modernizare a serviciul public din Republica Moldova, Materialele conferinței internaționale științifico-practice (21 mai 2008, Chișinău). Chișinău: AAP, 2008.
33. Debbach, Charles „Science Administrative. Administration Publique, Dalloz, Paris 1971.
34. Decizia CSJ în dosarul nr.3ra-554/20,
http://media-azi.md/sites/default/files/search_col_civil.pdf
35. Deliu, T. Administrația publică locală. Chișinău: Ed. A.A.P. pe lângă Guvernul Republicii Moldova, 1998.
36. Diaconu M., Mecanismul asigurării legalității actelor administrative in Republica Moldova. Monografie. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
37. Diaconu M., Mecanismul asigurării legalității actelor administrative in Republica Moldova. Monografie. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
38. Drăganu Tudor „Actele de drept administrativ”, Editura Științifică, București 1959, pag. 107-146.
39. Drăganu Tudor „Introducere în teoria și practica statului de drept”, Cluj-Napoca 1992, pag.170.
40. Dragoș Dacian Cosmin „Legea contenciosului administrativ. Comentarii și explicațiiil, editura All Beck, București 2005, pag.109
41. Duguit, Leon „Traite de droit constitutionel”, vol. II, Paris, 1923.
42. GUȚULEAC, V, Drept administrative. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
43. Herbert A. Simon, Victor A. Thompson, Donald W. Smithburg „Administrația publică, în traducere de Aurelia Anghel, Cătălina Hârceag și Simona Constantinescu, editura Cartier, Chișinău 2003.
44. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 14 din 18.03.1999, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.31-32/24 din 01.04.1999
45. Hotărârea Guvernului României nr. 745/2003, privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Control, publicată în Monitorul Oficial nr. 496 din 09.07.2003.
46. [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justițiec cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativa unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ, nr. 10 din 30 octombrie 2009. \[resurs electronic\]. \[www.csj.md\]\(http://www.csj.md\).](#)
47. Iacob I. Necesitatea obiectivă a controlului în economia de piață // Legea și viața, 2006, nr.1, p.36.

48. Ilie Iovănaș, „Drept Administrativ”, vol. II, Editura Servo-Sat, Arad, 1997.
49. Ioan Alexandru, „Administrația publică. Teorii. Realități. Perspective”, Editura Lumina Lex, București, 1999.
50. Ionescu Romulus „Drept administrativ” Editura Didactică și Pedagogică, București 1970, pag. 251.
51. Iordan Nicola „Drept administrativ”, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu 2007, pag.411.
52. Iorgovan A. Tratat de drept administrativ. Vol. I. București: Biblioteca juridică —Nemira”, 1996.
53. Iorgovan Antonie „Drept administrativ. Tratat elementar”, vol. II, editura Hercules, București 1993.
54. Iorgovan, Antonie „Tratat de drept administrativ”, vol. I, ediția III, editura Nemira, București 2000.
55. Iovănaș I. Drept administrativ. Vol II. Arad: Servo Sat, 1997.
56. Legea contenciosului administrativ, nr.793 din 10.02.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.57-58 din 18.05.2000 (abrogată).
57. Lazăr Rozalia – Ana „Legalitatea actului administrativ. Drept românesc și drept comparat”, editura All Beck, București 2004.
58. Legea cu privire la avocații parlamentari, nr. 1349-XIII din 17.10.1997, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 82-83/671 din 11.12.1997.
59. Legea cu privire la petiționare nr. 190-XIII din 19.07.94, Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.6-8/23 din 24.01.2003 Monitorul Oficial al R.Moldova nr.4/47 din 08.09.1994, Abrogat: 01.04.2019.
60. Legea de modificare a Constituției nr. 1115 – XIV din 05.07.2000, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 88-90/661 din 28.07.2000.
61. Legea nr. 411 din 29. 12.2005, pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului României nr. 49/2005, privind stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 5 din 04.01.2006.
62. Legea nr.123-XV din 18 martie 2003 privind administrația publică locală
63. Legea nr.156 din 14.10.98 privind sistemul public de pensii.
64. Legea privind administrația publică locală din 7 decembrie 1994
65. Legea privind administrația publică locală nr.123-XV din 18.03.2003, abrogată
66. Legea privind administrația publică locală nr.186-XIV din 6 noiembrie 1998, abrogată.
67. Legea privind inspecția muncii, nr.140-XV din 10.05.2001, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 68-71/505 din 29.06.2001
68. Manda C. Drept administrativ. Tratat elementar. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Vol. I. București: Editura Lumina Lex, 2002.
69. Manda, Corneliu —Drept Administrativ”, Tratat elementar, vol. I, editura Lumina Lex, București 2002.
70. Maria Orlov, „Curs de contencios administrativ”, Editura Elena – V.I., Chișinău, 2009.
71. Mihăescu S. Control financiar. Iași: A-92, 1996, p.9.
72. Muraru I., Constantinescu M.. Studii constituționale.- București: Actami, 1995.
73. Negoită Al. Drept administrativ și știința administrației. București: Atlas Lex, 1993.
74. Negoită Al. Drept administrativ și știința administrației. București: Editura Athenaeum, 1991.
75. Negulescu P. Tratat de drept administrativ. Vol. I. București: Editura Institutului de arte Grafice —Marvan, 1934.
76. Orlov Maria, Belecciu Ștefan „Drept administrativ”, editura Elena – V.I., Chișinău 2005.
77. Orlov, Maria „Curs de contencios administrativ”, editura Elena – V.I., Chișinău 2009.
78. Orlov, Maria „Drept Administrativ”, editura Epigraf, Chișinău 2001.
79. Petrescu R. N. Drept administrativ. Vol. II. Cluj-Napoca: Editura CORDIAL LEX, 2001.

80. Petrescu Rodica Narcisa „Drept administrativ”, vol. II, editura „Cordial Lex”, Cluj-Napoca, 1997.
81. Preda, Mircea „Drept administrativ”, Partea generală, ediție revăzută și actualizată, editura Lumina Lex, București 2002.
82. Prisacaru V. I. Tratat de drept administrativ român. Partea generală. Ediția a III-a (revăzută și adăugită de autor) București: Lumina Lex, 2002.
83. Preda, Mircea „Drept administrativ”, Partea generală, ediție revăzută și actualizată, editura Lumina Lex, București 2002.
84. Recomandarea CE nr. (2001) 9 din 5 septembrie 2001 privind căile alternative de soluționare a litigiilor dintre autoritățile administrative și persoanele private Recomandarea CE nr.(81)7 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție
85. Prisacaru, Valentin I. „Actele și faptele de drept administrativ”, editura Lumina Lex, București 2001.
86. Prisacaru V. I. Tratat de drept administrativ român. Partea generală. Ediția a III-a (revăzută și adăugită de autor) București: Lumina Lex, 2002.
87. Reforma administrației publice în Moldova: realizări și perspective. Grup de autori, Chișinău: Ed AAP pe lângă Guvernul Republicii Moldova, 2001.
88. Rivero J., Waline J. Droit administratif. 16e édition. Paris: Dalloz, 1996. .
89. Sandevoir Pierre „Le controle de l'action administrative en France”, Cooperation technique francaise, 1994, p.1.
90. Santai Ioan „Caracteristicile, condițiile și efectele activității exercitate de avocatul poporului asupra încălcărilor săvârșite de administrația publică vizând drepturile și libertățile cetățenilor”, revista Dreptul, nr. 8/1997, pag. 19-20.
91. Santai Ioan „Drept administrativ și știința administrației”, vol. I, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu 1998, pag.60.
92. Trăilescu A. Drept administrativ. Ediția a III-a. București: Editura C. H. Beck, 2008. 374 p.
93. Valeriu Zubco, Anastasia Pascari, Gheorghe Crețu, Contenciosul administrativ, Ed. Cartier, Chișinău, 2004.
94. Vedinaș, Verginia „Drept administrativ”, ediția a IV-a, revizuită și actualizată, editura Universul Juridic, București 2009.
95. Verginia Vedinaș, Drept administrativ și instituții politico-administrative, Ed. Lumina lex, București, 2002.
96. Vida, Ioan „Puterea executivă și administrația publică”, Regia Autonomă Monitorul Oficial, București 1994.
97. Vișan Liliana Pasăre, Diana Iuliana „Revocarea actelor administrative – dimensiune a principiului bunei administrări” articol apărut în lucrarea „Implicațiile tratatului instituind o Constituție pentru Europa asupra dreptului public și a serviciilor publice”, Secțiunea pentru științe juridice și administrative, Caietul științific nr.8/2006, pag.293-294.
98. Zubco V., Pascari A., Crețu Gh. Contenciosul administrativ. Chișinău: Cartier, 2004.
- Тимошенко Н.Г. Административная юстиция в Великобритании. В: Журнал российского права, 1997, № 5.
99. <https://www.gesetze-im-internet.de/vwgo/VwGO.pdf>
100. <https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/VwVfG.pdf>
101. <https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/VwVfG.pdf>
102. <https://www.juristaitab.ee/ru/zakonodatelstvo>